

rijksuniversiteit
 groningen

Fietsen langs kunst in opdracht

Beeldenproject
 Kennisjaren 1994 - 2014

www.rug.nl

(foto: composita.nl)

Fietsen langs kunst in opdracht

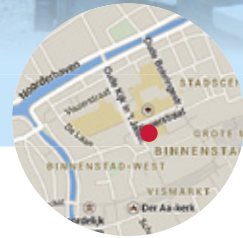
Beeldenproject Kennisjaren 1994 - 2014

Bij haar 380-jarig bestaan in 1994 besloot de Rijksuniversiteit Groningen tot haar 400-jarig bestaan een reeks verbeeldingen te laten maken, geïnspireerd door de geschiedenis, personages en, vanzelfsprekend, de wetenschap. Inmiddels zijn veertien verbeeldingen gerealiseerd, waarvan tien gewijd aan een faculteit en vier in het kader van een lustrum. De uitvoering van het ontwerp voor het sluitstuk van Kennisjaren volgt.

Deze fietstocht voert langs de kunst van het project Kennisjaren 1994 - 2014. Bekijk de serie unieke beeldvertalingen van universitair gedachtengoed en universitaire geschiedenis.

1. The Catwalk

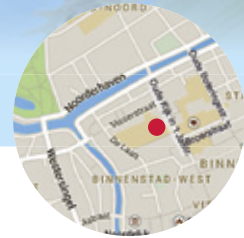
Universiteitsmuseum,
Oude Kijk in 't Jatstraat 7a

'The Catwalk' is onlosmakelijk verbonden met de nieuwbouw van het Universiteitsmuseum. Architectuurstudio SKETS uit Groningen tekende voor het ontwerp van deze lustrumverbeelding.

Vanuit de entree loopt een lichtstralend lint door een steeg naar een binnenpleintje. Hier raakt het lint in zijn eigen kluwen verstrikt, maar ontkomt aan zijn eigen knoop en vindt uiteindelijk zijn weg naar het museum. 'The Catwalk' is uitgevoerd in polyester met daarin steeds herhalende verlichte transparante vlakken.

2. Versus

(foto: composita.nl)

Onder de poorten van het Harmoniegebouw, Oude Kijk in 't Jatstraat 26

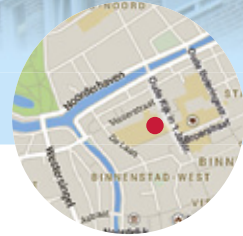
Het kunstwerk, gemaakt voor de Faculteit Rechtsgeleerdheid, verbeeldt de gespannen relatie tussen privaats- en publiekrecht. De vloer symboliseert het privaatrecht, de op het plafond geschilderde lucht het publiekrecht.

In het raderwerk van goud- en zilverkleurige tandwielen op het plafond ontmoeten beide rechtsvormen elkaar. De goudkleurige tandwielen staan voor het privaatrecht, de zilverkleurige voor het publiekrecht. Het conflict krijgt vorm doordat het raderwerk niet helemaal in elkaar past. Door te kijken en te schuiven kan het geheel weer in evenwicht worden gebracht.

» YLAND/METZ (Lilian van Opdorp/Jos Dijkstra) / 2002

3. Non scholae, sed vitae

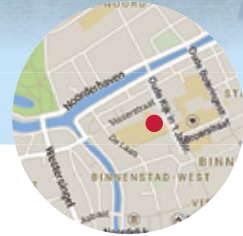
Plein Harmoniegebouw,
Oude Kijk in 't Jatstraat 26

De tekst 'Non scholae, sed vitae discimus: wij leren niet voor de school, maar voor het leven' vindt zijn oorsprong in de geschriften van de Romeinse wijsgeer Seneca. Daar wordt overigens het tegengestelde gezegd: 'non vitae, sed scholae' als een betreuenswaardige constatering.

De viering van het 385-jarig bestaan van de Rijksuniversiteit Groningen had als thema 'Wisselwerking'. Marte Röling koos voor een oprijzende, naar de sterren reikende wimpel. Een beeld dat zichzelf draagt en waarin de tekst van Seneca is ingebed. Het beeld symboliseert de wisselwerking tussen student en docent.

4. De twaalf gouden uilen van Pallas Athena

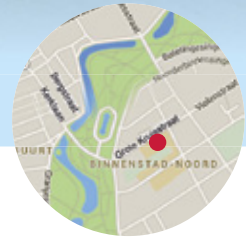
Timpaan Harmoniegebouw,
Oude Kijk in 't Jatstraat 26

De twaalf gouden uilen in het timpaan van het Harmoniegebouw zijn een eerbetoon aan de Griekse godin Pallas Athena. In de verbeelding staat zij symbool voor de Faculteit der Letteren. Aan Pallas Athena werden de eigenschappen verstand, moed, schoonheid en trouw toegedicht. Zij werd vereerd als de godin van de wijsheid, van oorlog en vrede en van de schone kunsten.

Om haar wijsheid te benadrukken wordt de godin vaak afgebeeld met een uil. In de Romeinse tijd werd Athena gelijk gesteld aan de godin Minerva, de patrones van de schone kunsten. De uilen zijn met bladgoud bewerkt, de ogen hebben verschillende kleuren, dit staat voor individuele wijsheid. De zes uilen links staan voor Faculteit der Letteren en de uilen aan de rechterkant voor Faculteit Rechtsgeleerdheid.

5. La condition humaine

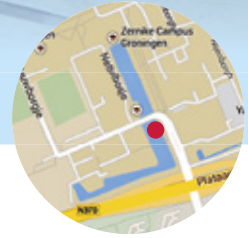

Plein Muntinggebouw, Grote Kruisstraat 2/1

De titel is ontleend aan het werk van de Franse denker Malraux uit 1933. Als motto gaf Malraux zijn boek mee 'Ieder mens eindigt met klaar te zien in zijn eigen drama'. Centraal staat de rol van het individu in het collectief en de wisselwerking tussen individu en collectief.

Het kunstwerk verbeeldt een zitbank met mensen, groot en klein, jong en oud. Het doet ons onwillekeurig denken aan banken in dorpen waarop mensen zitten en kijken, getuige zijn. De vorm van het beeld, een gebogen lijn, wil een ontwikkeling laten zien. De lijn wordt onderbroken door een oude zomereik, een ander soort getuige. Daar waar de constructie en de boom elkaar ontmoeten draagt de verbeelding haar titel 'La condition humaine'.

6. Brachistochroon

Vijver voor Aletta Jacobshal, Blauwborgje 4

Johann Bernoulli (1667-1748), wiskundige en van 1695 tot 1705 verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, stelde in 1696 het brachistochroon probleem. Langs welke kromme kom je het snelste van A naar B? De oplossing voor deze snelste glijbaan is de cycloïde: een kromme beschreven door de baan van een punt op een rollende cirkel. Deze oplossing heeft een belangrijke impuls gegeven aan de ontwikkeling van de wiskunde.

Twee cycloïden en hun cirkel vormen de basis van het ontwerp. Henk Ovink construeerde vanuit deze bogen een stalen beeld.

7. Fallacy of Composition

Gevel Duisenbergbuilding, Nettelbosje 2

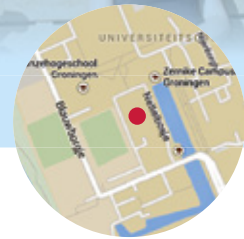
Van den Berg en Steenmeijer lieten zich inspireren door een thema uit de economische wetenschap: de 'samenstellingsfout' van John M. Keynes. Deze leert dat het geheel zich heel anders gedraagt dan de som van de samenstellende delen.

Het kunstwerk bestaat uit drie delen. Een mensfiguur aan de onderkant van de gevel uitgevoerd in rode neonbuizen, een pantograaf met armen van groene metalen meccano-strippen en een vervormde figuur aan de bovenzijde van de gevel, wederom uitgevoerd in rode neonbuizen. Het is de bedoeling van de kunstenaars dat de pantograaf de onderste figuur aftast, terwijl op hetzelfde moment de bovenste figuur wordt getekend.

» Trudi van den Berg en Jos Steenmeijer / 1998

8. Sun College

Duisenbergbuilding, Nettelbosje 2

Met 'Sun College' verbeeldt Doorenweerd het thema 'de mens centraal', aangedragen door de Faculteit Economie en Bedrijfskunde. De faculteit haalt de denkbeelden van prof.dr. L. Karsten aan. Volgens deze beweegt de mens zich in drie ruimtes; de ruimte van de grote instituties, de ruimte van de organisaties en de huishoudelijke ruimte.

Het is de kunst voor iedereen om afstemming tussen de verschillende ruimte te vinden; een optimaal arrangement van arbeid- en zorgtijd. Het Sun College van Doorenweerd helpt om de overgang en de afstemming van de verschillende ruimtes soepel te laten verlopen.

9. The Changing Same

Vijver voor Duisenbergbuilding, Nettelbosje 2

Bij de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen bestudeert men de complexe veranderingsprocessen van groepen mensen en de manier waarop zij voortdurend hun persoonlijke, sociale en geografische ruimte vormgeven. De sculptuur 'The Changing Same' geeft een verbeelding van deze dynamische processen.

Binnen de contourlijn van een grote mensfiguur, gemaakt van roestvaststaal, spuit een krachtige fontein omhoog die gedeelten van de figuur aan het oog onttrekt. Door de straling van de zon zal er soms een gedeelte van een regenboog binnen de figuur verschijnen.

Het omhoog spuitende water van de fontein tast – bewegend op de wind – de begrenzing van de contourlijn af en wordt zo tot een krachtige metafoor voor het vermogen van de mens om zichzelf en zijn omgeving steeds weer te vernieuwen zonder zichzelf te verliezen.

10. Low Profile

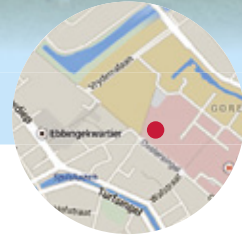
Linnaeusborg,
Nijenborgh 7

Gunnar Daan liet zich inspireren door het werk van de Groninger hoogleraar in de biologische psychiatrie Rudy van den Hoofdakker. Uit dit werk destilleert Gunnar Daan het thema 'slaap'.

Het kunstwerk toont vier slapende figuren: een vrouw, een man, een hond en een kat. De figuren zijn omgeven door een roestvaste stalen opstand.

11. Xy

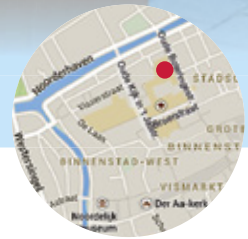
Hoek Antonius Deusinglaan - Oostersingel

Het X-chromosoom en het Y-chromosoom staan model voor genetisch onderzoek naar de bouwstenen van de mens. Hoe meer we weten over chromosomen, hoe beter de diagnose, preventie en behandeling van ziekten. Voortschrijdend inzicht kan echter ook leiden tot ethisch aanvechtbare toepassingen.

De lustrumverbeelding Xy verbeeldt de tweeslachtige houding van de kunstenaar ten aanzien van genetisch onderzoek: de relatie tussen de twee figuren is op verschillende manieren te interpreteren.

12. Het Huis

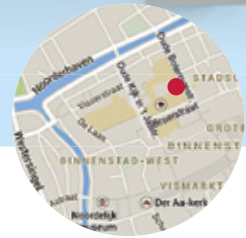
Patio, Oude Boteringestraat 52
(via zij-ingang faculteit Wijsbegeerte)

‘Het Huis’ lijkt geschapen om de huidige rol van de filosofie ten opzichte van de andere wetenschappen te verbeelden. Rene Descartes vergeleek de filosofie nog met een boom waarbij de wortels voor de metafysica stonden en de takken voor de verschillende wetenschapsgebieden.

Tegenwoordig is de filosofie niet meer het fundament, maar een etage ergens in het huis der wetenschap. Haar rol is kritisch; ze steekt het licht aan daar waar men dacht dat alles vanzelfsprekend was. Maar ook constructief; ze legt verbanden en zorgt daarmee voor samenhang en discussie in het huis der wetenschap. ‘Het Huis’ is gemaakt naar een ontwerp van de in 2002 overleden Tiddo Nieboer.

13. Tua Res Agitur

Hal Oude Boteringestraat 38

‘Tua res agitur’ is geïnspireerd door Gerardus van der Leeuw, van 1918 tot 1950 hoogleraar aan de Faculteit Godgeleerdheid en Godsdienstwetenschap. Hij wilde aangeven dat de dramatische kunsten de eenheid en grootheid van het leven tot een persoonlijke beleving kunnen maken.

Qua vorm en inhoud is het kunstwerk te omschrijven als een drieluik van de twijfel. Het ei (wereld-ei, steen der wijzen) en de boeken (ladder naar de hemel, accumulatie van kennis) vormen in wezen uitdrukkingen van hetzelfde verlangen om de grond van ons bestaan te leren kennen. De beer staat daartussen als bemiddelaar en vertrooster, als een ‘kruisbeeld’ van verlangen en twijfel. Het middenpaneel verwijst naar de jeugd, de tijd dat de dromen en plannen ontstaan en de wereld lokt, maar laat tevens de positie van volwassenen zien, gevangen tussen twijfel en realiteit.

» Gerard Groenewoud en Tilly Buy / 1997

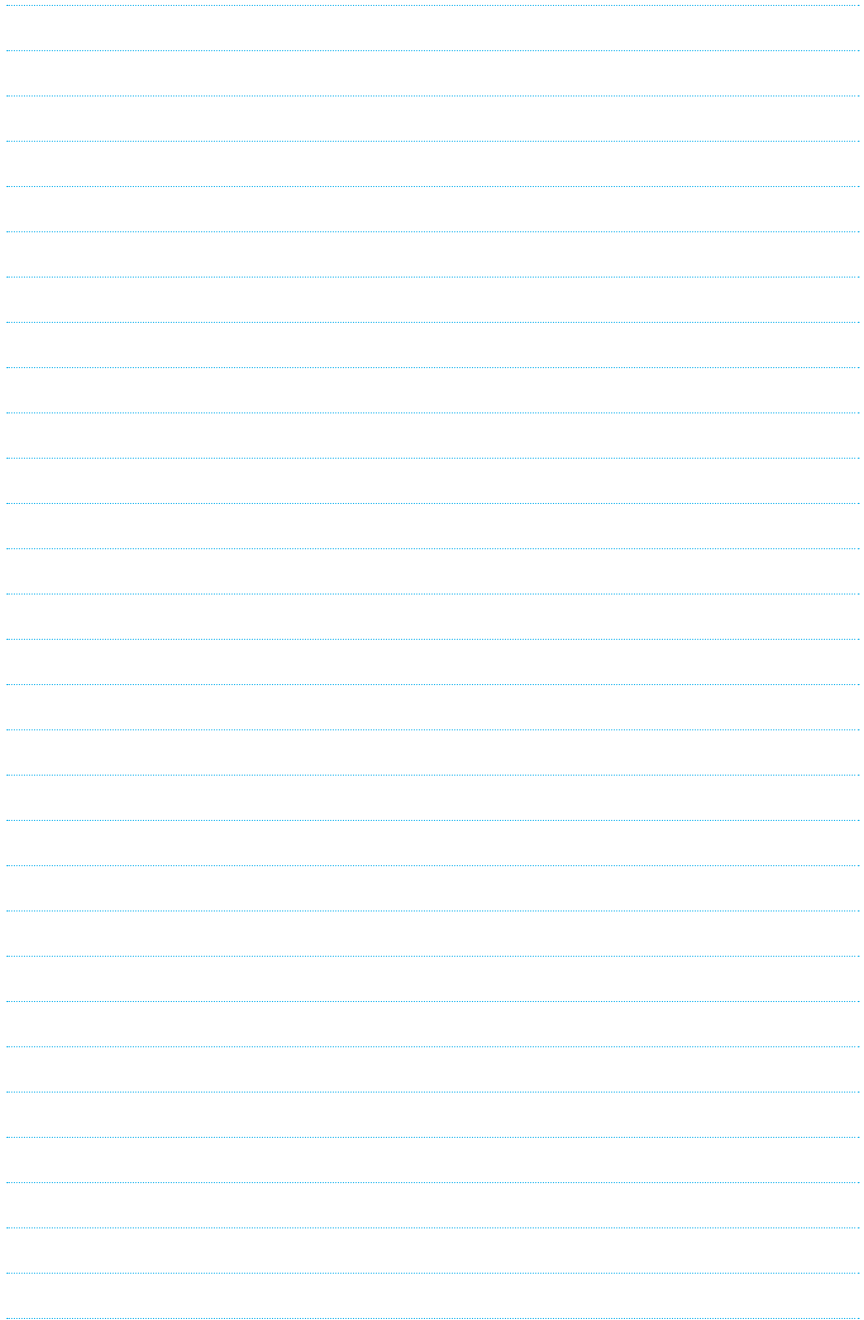

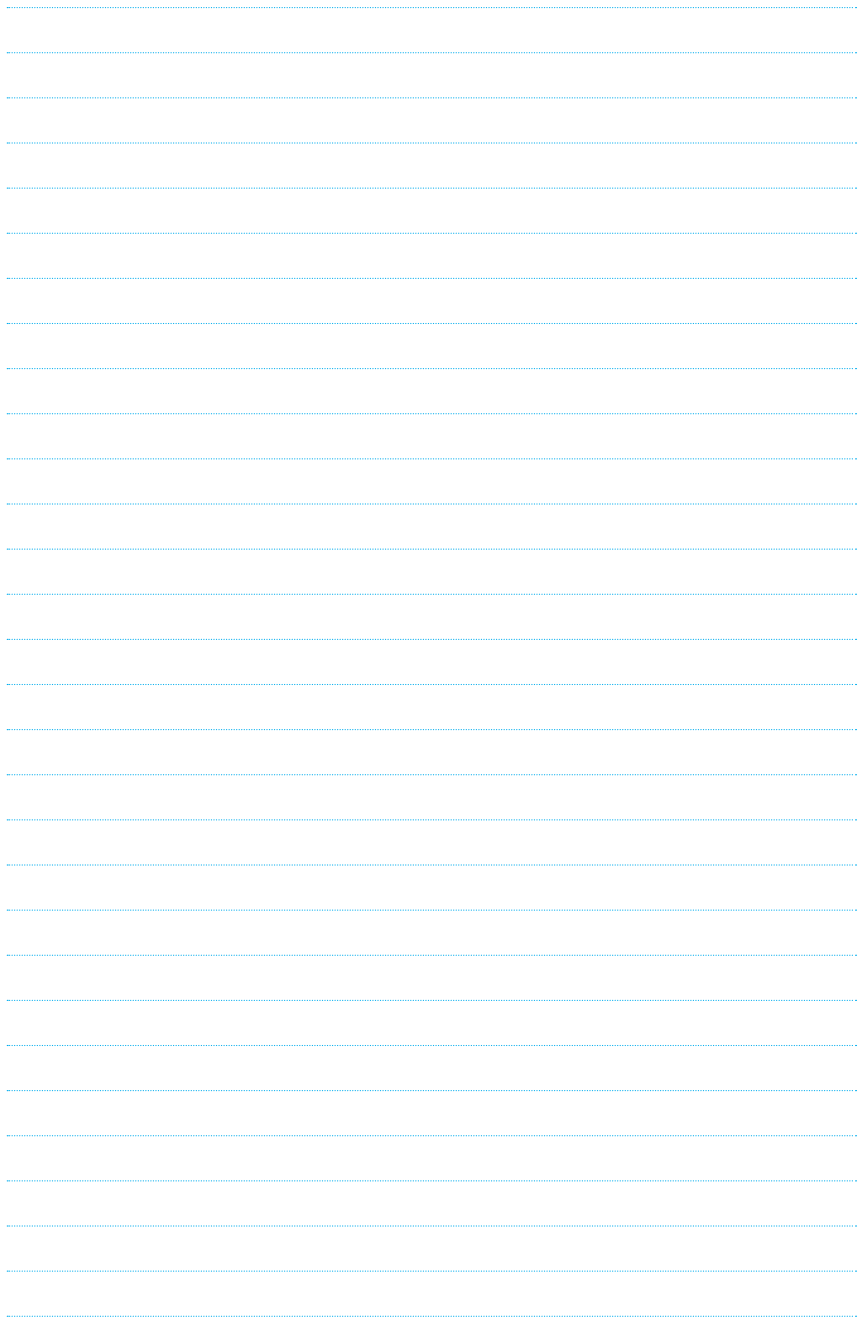
14. Ubbo Emmius- monument

Plein Academiegebouw,
Broerstraat 5

De onthulling van het Ubbo Emmius-monument vormt de start van het project Kennisjaren 1994-2014. Herbert Janse ontwierp een kennisboom ter nagedachtenis van de eerste rector van de Rijksuniversiteit Groningen, Ubbo Emmius. De boom staat op de bodem van een 'archeologische' put; met zijn wortels in de geschiedenis en zijn kruin wijzend naar de toekomst. Op de stenen rond het monument is te zien welke verbeeldingen zijn gerealiseerd.

kaart van fietsroute

